

★ PANGANGATWIRANG PABOR SA PROPOSISYON 18 ★

Pahihintulutan ng Proposisyon 18 ang mga taong magiging 18 gulang sa panahon ng pangkalahatang halalan na makilahok sa primaryang halalan sa taon na iyon kung sila ay 17 taong gulang sa panahon ng primarya. Hindi lang pahihintulutan ng mahalagang reporma sa halalang ito ang mga unang beses na botante na makilahok sa buong yugto ng halalan, kundi may potensyal din itong pabutihin ang pakikilahok ng kabataan sa ating mga halalan. Kailangan natin ng mga boses ng kabataan na kakatawanin sa kahon ng balota. Ang pagpapahintulot sa ilang nasa edad na 17 taong gulang na bumoto sa mga primaryang halalan, kung magiging 18 taong gulang sila sa pagsapit ng pangkalahatang halalan, ay isang simpleng paraan upang palakasin ang mga boses ng kabataang botante sa buong California at hahantong ito sa mas komprehensibong proseso ng halalan para sa lahat ng estado sa kabuuan.

Nahuhuli ang California pagdating sa isyung ito. Pinahihintulutan na ng halos kalahati ng mga estado sa U.S. ang mga nasa edad na 17 taong gulang na makilahok sa mga primarya at caucus. Kung plano ng indibidwal na makilahok sa pangkalahatang halalan bilang unang beses na botante, naaangkop lang na mabigyan siya ng pagkakataong ayusin ang mga pagpipiliang lalabas sa balota ng pangkalahatang halalan sa pamamagitan ng pakikilahok sa primarya. Iniuugnay ng Proposisyon 18 ang pakikilahok ng 17 taong gulang sa edad ng karamihan sa pamamagitan ng pag-aatas na ang indibidwal ay 18 taong gulang sa panahon ng pangkalahatang halalan.

Ayon sa pananaliksik na isinagawa ng Proyekto ng Pakikilahok sa Lipunan ng California, sa pangkalahatang halalan ng 2020 sa California, binuo ng mga botanteng kabataan (ang mga nasa edad na 18 hanggang 24 na taong gulang) ang 14.5% ng populasyong karapat-dapat bumoto, ngunit halos 6% lang sa mga ito ang bumoto sa halalan. Labis na kulang ang kumakatawan sa kabataan sa ating proseso na may kaugnayan sa halalan kahit na lubos silang naaapektuhan ng mga patakarang ginawa ng mga inihalal.

Hindi lang isinasaad ng pananaliksik na ang populasyon ng kabataan ang may pinakamababang antas ng mga resulta sa anumang demograpiko ng edad, kundi ipinapakita rin ng mga pag-aaral na ang pagboto ay nagiging gawi—kapag bumoto ang isang indibidwal sa isang halalan, mas malamang na muli siyang boboto. Sa dahilang ito, dapat bigyan ng mataas na prayoridad ang maagang pakikilahok sa proseso na may kaugnayan sa halalan para sa mga unang beses na botante.

Isang oportunidad ang Proposisyon 18 upang palakasin ang mga pinakabatang botante ng California at hikayatin silang maging mga panghabambuhay na kalahok sa pinakamahalagang aksyon ng demokrasiya. Mangyaring suportahan ng Proposition 18.

KEVIN MULLIN, Miyembro ng Asembleya

Asembleya ng CA Distrito 22

EVAN LOW, Miyembro ng Asembleya

Asembleya ng CA Distrito 28

★ SAGOT SA PANGANGATWIRANG PABOR SA PROPOSISYON 18 ★

Mapanlinlang ang pahayag na "halos kalahati" ng mga estado ang nagpapahintulot na bumoto ang mga nasa edad na 17 taong gulang sa primarya. 18 LANG ANG NAGPAPAHINTULOT NITO, at iba ang mga primarya ng mga ito sa primarya ng California. Dahil sa mga Proposisyon 13 at 218, may karapatang bumoto ang mga taga-California sa mga mungkahi sa buwis, na kadalasang nasa balota ng primarya. Halos walang karanasan ang mga nasa edad na 17 taong gulang na kumita ng pera para mamuhay at magbayad ng mga buwis. Mahalaga para sa pagboto ang karanasan sa tunay na buhay. Hindi mabuting dahilan ang suhestyon na "lohikal lang" na ang mga nasa edad na 17 taong gulang ay dapat na bumoto sa Primarya kung boboto sila sa Pangkalahatan.

Dahil nalipat ang primarya ng California sa simula ng Marso, magbibigay ang Proposisyon 18 ng karapatang bumoto sa mga menor de edad sa mataas na paaralan na WALA PA SA EDAD NA 17 TAONG GULANG dahil lang magiging 18 taong gulang sila PAGKALIPAS NG WALONG BUWAN.

Mga menor de edad ang mga nasa edad na 17 taong gulang, para sa maraming dahilan:

- Pinatutunayan ng agham na ang bahagi ng makatwirang pag-iisip at lohika ng kanilang mga utak ay HINDI GANAP NA BUO.

- Sila ay mga audience na napipilitang makinig (5+ oras sa bawat araw, 5 araw sa bawat linggo) sa mga guro na inaasahan nila para sa tagumpay sa kasalukuyan at hinaharap, na dahilan kung bakit sila ay MADALING MAAPEKTUHAN NG MAY KINIKILINGANG IMPLUWENSIYA.

- WALA silang KARANASAN SA TOTOONG MUNDO. Hindi kinailangan ng karamihan na magtrabaho upang suportahan ang kanilang sarili, o gumawa ng sarili nilang paraan upang makapagbayad ng mga buwis, renta, pagkain, atbp. Wala silang sanggunian upang gawin ang mahahalagang pagpapasya na ginagawa ng mga botante para sa kanilang sarili at ng iba pang miyembro ng lipunan kapag bumoboto sila.

Maaaring sabik na bumoto ang mga nasa edad na 17 taong gulang, ngunit hindi pa sila handa. BUMOTO ng HINDI sa PROPOSISYON 18.

RUTH WEISS, Bise Presidente

Proyekto para sa Integridad ng Halalan ng California

JON COUPAL, Presidente

Kapisanan ng Mga Nagbabayad ng Buwis ng Howard Jarvis

LARRY SAND, Retiradong Guro

★ PANGANGATWIRAN LABAN SA PROPOSISYON 18 ★

Bumoto ng HINDI sa Proposisyon 18.

“Pinagpapasyahan sa mga balota ng primarya at espesyal na halalan ang maraming panukala sa pagtataas ng buwis at utang sa bono. Iyon ang dahilan kung bakit ang mga nasa hustong gulang lang ang dapat bumoto.”—*Jon Coupal, Presidente, Kapisanan ng Mga Nagbabayad ng Buwis ng Howard Jarvis*

ANG MGA NASA EDAD NA 17 TAONG GULANG AY HINDI MGA LEGAL NA NASA HUSTONG EDAD

Itinakda ng parehong pederal na pamahalaan at mga pamahalaan ng California ang edad na mayroong nang legal na responsibilidad sa 18 taong gulang. Sa California, ang indibiduwal *kahit na isang araw na mas bata* sa 18 taong gulang ay hindi maaaring pumasok sa legal na kontrata, o kahit na gumamit ng salon para sa pagpapa-tan. *Hindi rin maaaring sumama sa field trip ng paaralan ang mga nasa edad na labimpitong taong gulang nang walang papel ng pahintulot na nilagdaan ng magulang o tagapangalaga.*

Naglalagay ang batas sa California ng mga karagdagang panuntunan at paghihigpit sa mga lisensya sa pagmamaneho ng mga nasa edad na 16 at 17 taong gulang dahil sa mga alalahanin tungkol sa *maturidad at desisyon*. Nawawala ang mga paghihigpit sa lisensya *nang eksakto* sa ika-18 kaarawan, *at hindi bago nito*.

Ipinapakita ng batas sa California ang siyentipikong batayan na ang pag-unlad ng pag-iisip na nauugnay sa edad ay konektado sa kakayahang magdesisyon, sumuri, at umunawa ng dahilan at epekto. Pinagkasunduan nila na ang edad ng makatwirang pag-iisip, sa parehong estado at bansa, ay 18 taong gulang.

ANG MGA NASA EDAD NA 17 TAONG GULANG AY MGA AUDIENCE NA NAPIPILITANG MAKINIG SA PAARALAN

Dapat marinig ng mga botante ang *lahat ng panig ng isyu* upang gumawa ng *matalinong* pasya. Nasa mataas na paaralan pa rin ang karamihan sa mga nasa edad na 17 taong gulang, at umaasa sila sa mga guro para sa mga marka at liham ng rekomendasyon na mahalaga sa kanilang kinabukasan. Sila ay *mga audience na napipilitang makinig* nang limang araw sa isang linggo, na may matibay na motibasyong gawin ang anumang irerekomenda ng mga guro at tagapayo.

Kadalasang kasama sa balota ng primarya ng California ang *mga panukala sa buwis at bono ng paaralan* para sa pag-apruba ng botante. Hindi tulad ng mga nasa hustong gulang na botante, ang

mga nasa edad na 17 taong gulang na nasa mataas na paaralan pa rin ay malamang na naririnig lang ang isang panig ng mga isyung ito. Halimbawa, noong 2019, lumahok ang Pinag-isang Distrito ng Paaralan ng Los Angeles sa kampanyang “nagbibigay ng impormasyon” upang ipasa ang iminumungkahing pagtataas ng buwis, at Panukala EE, sa isang espesyal na halalan. Ang mga paaralan ay nagpaskil ng malalaking banner sa campus, namigay ng mga flyer at literaturang iuwi ng mga estudyante, at namahagi pa ng mga sample na post sa social media upang maimpluwensyahan ang mga estudyante at kanilang mga pamilya. Kung pahihintulutan ang mga nasa edad na 17 taong gulang na bumoto sa mga primarya at espesyal na halalan, marahil kahit ang tamang pagpupunan sa mail-in na balota sa silid-aralan, ang mga estudyanteng ito ay maaaring *magbigay ng margin upang aprubahan ang bagong utang at mga buwis na labis na magpapahirap sa kanilang mga magulang at lahat ng nagbabayad ng buwis.*

ANG PAMPULITIKANG PAKIKILAHOK AY BUKAS PARA SA LAHAT; ANG PAGBOTO AY IBA

May karapatan ang lahat na magbigay ng opinyon, magtaguyod ng mga isyu, mag-organisa ng mga taong may parehong pag-iisip, at magboluntaryo sa mga kampanya. Gayunpaman, ang karapatang bumoto ay nakareserba para sa mga mamamayang residente ng estado, na hindi mga lumabag sa batas sa bilangguan, at nasa edad na hindi bababa sa 18 taong gulang sa Araw ng Halalan.

Seryosong responsibilidad ang pagboto. Sa mga halalan sa California, nagpapasya ang mga botante kung sino ang hahawak ng kapangyarihang gumawa at magpatupad ng mga batas, upang mag-apruba man ng bagong utang na babayaran ng mga nagbabayad ng buwis, upang magtaas man ng mga buwis, at marami pang ibang kumplikadong isyu.

Ang mahahalagang pagpapasya ay dapat gawin ng mga botanteng legal na nasa hustong gulang, at hindi ng mga menor de edad sa mataas na paaralan.

BUMOTO ng HINDI sa Proposisyon 18.

RUTH WEISS, Kasamang Nagtatag
Proyekto para sa Integridad ng Halalan ng California

JON COUPAL, Presidente
Kapisanan ng Mga Nagbabayad ng Buwis ng Howard Jarvis
LARRY SAND, Retiradong Guro

★ SAGOT SA PANGANGATWIRAN LABAN SA PROPOSISYON 18 ★

Nagtatrabaho na at nagbabayad ng mga buwis ang mga nasa edad na 17 taong gulang, at maaari silang magpatala sa militar. Kung ang kabataan sa edad na ito ay nagboboluntaryong ilagay sa panganib ang kanilang mga buhay para sa ating bansa at nag-aambag sa lipunan sa paraang pinansyal, dapat silang makalahok sa buong yugto ng halalan sa taon kung kailan sila magiging 18 taong gulang. Pahihintulutan ng Prop. 18 ang mga nasa edad na 17 taong gulang na bumoto sa mga primaryang halalan kung sila ay magiging 18 taong gulang sa pagsapit ng pangkalahatang halalan.

Mahirap na proseso sa unang pagkakataon ang pag-alam kung paano bumoto, saan boboto, at ano ang nasa balota. Kapag binigyan ang kabataan ng panahong matutunan ito sa taon na magiging 18 taong gulang sila, matitiyak na magiging matagumpay ang unang karanasan sa pagboto. Matitiyak ng pagpapalawak ng oportunidad ng kabataan na maging nakikilahok sa lipunan na susundin ng mga henerasyon sa hinaharap ang mga gawi sa pagboto nang maaga at dadalhin nila ang mga ito sa pagpasok sa kolehiyo, pagsali sa militar, o pagiging mga manggagawa.

Sa primarya noong Marso 2020, na nakakita ng pinakamaraming boto sa pang-presidenteng primarya sa California, 38% lang ng

mga karapat-dapat na botante ang bumoto sa balota. Mayroon tayong problema sa pakikilahok sa lipunan, at kailangan nating magtatag ng kultura ng pagboto para sa mga henerasyon sa hinaharap nang mas maaga kaysa sa mas huli. Ang pagboto sa isang halalan ay maaaring madagdagan ang probabilidad ng pagboto sa susunod na halalan nang mahigit 25%. Pinakamaaapektuhan ang kabataan sa mga isyu gaya ng krisis sa klima, utang ng estudyante, pangangalagang pangkalusugan, at kinabukasan ng ating ekonomiya, at responsibilidad nating bigyan sila ng mga sapat na oportunidad upang gumawa ng mga panghabambuhay na gawi sa pagboto. Ang boto para sa Prop. 18 ay boto para sa ating demokrasiya.

MARY CREASMAN, Punong Opisyal na Tagapagpaganap
Liga ng Mga Botante para sa Konserbasyon ng California (California League of Conservation Voters , CLCV)

SENADOR RICHARD D. ROTH, Major na Heneral
USAF (Retirado)

SENADOR THOMAS J. UMBERG, Koronel
Army ng U.S. (Retirado)